

Een oplossing voor mensen met (jong)dementie

Jean-Jacques De Gucht & Wim Distelmans

Vlaams Parlementslid (Open VLD); Titularis waardig levenseinde (VUB),
voorzitter euthanasiecommissie.

Donderdag 21 april 2022 om 3.25 uur

Werk de tekortkomingen in de euthanasiewet weg, schrijven
Jean-Jacques De Gucht en Wim Distelmans.

Mensen met dementie hebben nu alleen recht op euthanasie als ze ofwel wilsbekwaam zijn, of in een onomkeerbare coma verkeren. Hans van Rhoon

aan dat Op 28 mei bestaat de euthanasiewet twintig jaar. Tijd om de balans op te maken, en eindelijk het debat te voeren over een uitbreiding van de wetgeving.

Dat is in principe de bevoegdheid van het federale parlement, maar het is zo'n moeilijk en emotioneel debat dat het ook buiten het parlement moet worden gevoerd, in alle openheid en sereniteit. We zijn het aan onszelf verplicht, gezien het brede draagvlak bij de bevolking.

Niet alleen de uitbreiding van de huidige wetgeving moet op tafel - komen. Er moet ook beter worden gecontroleerd of de laatste wil van de patiënt in de ziekenhuizen wordt gerespecteerd. Het zelfbeschikkingsrecht moet zijn centrale plaats in de wetgeving ook in de praktijk kunnen innemen. De euthanasiecommissie moet worden omgevormd naar een commissie levenseinde, die ook palliatieve sedatie in kaart kan brengen en aan dezelfde controlemechanismen als euthanasie kan onderwerpen, om zowel de artsen als de patiënt te beschermen.

Comateuze toestand

Er is er over de partijgrenzen heen wel degelijk draagvlak om het debat aan te gaan over de uitbreiding van de euthanasiewetgeving naar mensen met een verworven wilsonbekwaamheid. Vandaag is de voorafgaande wilsverklaring grotendeels een lege doos, aangezien ze alleen geldt voor mensen die zich in een onomkeerbare comateuze toestand bevinden. Mensen met een hersenaandoening als dementie vallen er niet onder.

Hoe zo'n uitbreiding tot stand moet komen, daar is niet iedereen het over eens. Het debat moet in alle openheid worden gevoerd. Met - experts, dat spreekt voor zich, maar dan wel in het parlement, niet in een aparte expertencommissie, verborgen voor de bevolking en haar vertegenwoordiging. Dat is niet wenselijk en bovendien zou er dan in 2024 nog altijd geen oplossing zijn voor mensen met een verworven wilsonbekwaamheid.

De euthanasiewet is destijds aangenomen onder de regering-Verhofstadt. Ons land was samen met Nederland pionier in de kwestie. We hebben toen het recht op een zelfgekozen - levensbeëindiging mogelijk gemaakt voor mensen die ondraaglijk en uitzichtloos fysiek en psychisch lijden. In 2014 werd euthanasie via een wisselmeerderheid mogelijk voor minderjarigen die uitzichtloos fysiek lijden en aan de voorwaarden voldoen om zelf te bepalen hoe ze omgaan met hun levenseinde. Maar het werk is niet ten einde.

Mensonterend

Volgens gegevens van de euthanasiecommissie worden in België jaarlijks ongeveer 2.500 euthanasiedossiers geregistreerd, waarvan driekwart in Vlaanderen. Er is alvast een groot draagvlak onder de bevolking voor een uitbreiding. Uit een brede peiling bleek in december 2019 al dat liefst 81 procent van de Vlamingen vindt dat mensen met dementie recht hebben op euthanasie. Die steun voor - uitbreiding is sindsdien alleen maar toegenomen.

Dat mensen zelf beslissen hoe zij omgaan met hun levenseinde, is blijkbaar een nachtmerrie voor de tegenstanders van euthanasie

Een uitbreiding van de huidige wetgeving zou een oplossing bieden voor mensen met een hersenaandoening als (jong)dementie. Als je nu te lang wacht en niet meer wilsbekwaam bent, kun je geen euthanasie meer krijgen. Ook al heb je dat eerder duidelijk laten opnemen in een wilsverklaring. Onze samenleving dwingt mensen dus 'te vroeg' euthanasie aan te vragen, willen ze binnen het toepassingsgebied van de wet blijven. Dat is gewoon mensonterend.

Zware hersenbloeding

De tegenstanders, zoals dokter An Haekens (DS 20 april), argumenteren dat een uitbreiding van de wilsverklaring naar mensen met een verworven wilsonbekwaamheid, artsen zou verplichten om mensen 'te doden' die er op dat moment niet om vragen.

Wie dat beweert, ontkent de realiteit. Het is stuitend hoe men telkens opnieuw de voorstanders van een uitbreiding tracht weg te zetten als tegenstanders van goede zorg voor mensen met dementie. Het tegendeel is waar. Het gaat erover dat mensen zelf moeten kunnen beslissen hoe zij omgaan met hun levenseinde. Dat is blijkbaar een verschrikkelijke nachtmerrie voor de tegenstanders van euthanasie.

Een petitie van Leif (Levenseinde Informatieforum) die voor een aanpassing van deze discriminatie ijvert, telt al meer dan 84.000 handtekeningen. Vandaag kun je alleen euthanasie krijgen na een actueel verzoek en niet met een wilsverklaring. We pleiten ervoor om euthanasie via wilsverklaring uit te breiden naar alle mogelijke situaties van wilsonbekwaamheid door hersenaandoeningen. Je komt dan niet alleen tegemoet aan mensen met dementie, maar ook aan mensen die, bijvoorbeeld, een zware hersenbloeding hebben gekregen.

Laten we samen een oplossing formuleren voor de tekortkomingen in de euthanasiewet. En laten we daarbij niet verzanden in enerzijds-anderzijds, want dat is synoniem voor besluiteloosheid met een vleugje hypocrisie.